

مجیدی کسی است که می تواند هم فیلم تبلیغاتی علی شمخانی را بسازد و هم فیلم تبلیغاتی میرحسین موسوی را. با وجود حواشی انتخابات ۸۸ و حتی حاشیه هایی که در فیلم تبلیغاتی موسوی مبنی بر استفاده از یک بازیگر زن به وجود آمد، مجیدی کنش نرم سیاسی خود را ادامه می دهد و در عین حال فیلم های انسانی و کودکانه اش را با لحن منتقدانه می سازد

فایده

ویژه نامه رادیو و تلویزیون روزنامه جام جم
شنبه ۱ خرداد ۱۴۰۰ شماره ۷۵۵

پرسی

۵

در ساخت مستندهای انتخاباتی

سیاست

نظرگاه ها و انتخاب ها پا به میدان هم گذاشته اند. بنابراین دست کم شش دوره از این ۱۳ دوره انتخابات ریاست جمهوری را به شکلی مدون و برنامه ریزی شده با این کارگردان ها همراه شده و داوطلبان شرکت در انتخابات ریاست جمهوری را از دریچه نگاه آنان و با روایت ایشان شناخته ایم و دور نیست اگر بگوییم شاید همه تصمیم ما را برای انتخابات یا حتی همه تصویر ما از آن نامزد را برای همیشه شکل داده اند. با هم نگاهی می اندازیم به برخی کارگردان های سرشناسی که از دوره هفتم انتخابات ریاست جمهوری تا دوره دوازدهم، فیلم های تبلیغاتی نامزدها را ساخته اند تا هم کنش سیاسی اهالی فرهنگ و هنر را مرور کنیم و هم به رابطه اصحاب سیاست با ایشان التفاتی داشته باشیم.

کارگردان: مهدی فخیم زاده

نامزد: علی لاریجانی
سال: ۱۳۸۴

«هیچ وقت برای هیچ کاندیدایی فیلم تبلیغاتی نساختم. فقط در سال ۸۴ از من خواستند برای آقای لاریجانی فیلم بسازم و من هم به خاطر ایشان و لطفی که همیشه به بنده داشتند پذیرفتم و البته گزینه های دیگر هم احمدی نژاد و مرحوم هاشمی بودند که مرا به این نتیجه رساند از ایشان حمایت کنم. هنوز هم معتقدم آقای لاریجانی، اصلح بودند.» اینها را فخیم زاده، کارگردان سریال های موفق تلویزیونی چند سال پیش در مصاحبه با فارس گفته است. شاید به همین دلیل باشد که او شخصا در مستند لاریجانی حاضر شد و نمایی از چهره خود را در فیلم قرار داد تا از پس زمینه مخاطب در مورد خودش به عنوان بازیگر و کارگردان برای نامزد منتخبش مایه بگذارد. کاری که البته کمی نامانوس و عجیب به نظر می آمد و نهایتا هم منجر به موفقیت گزینه این کارگردان در انتخابات نشد.

کارگردان: رسول ملاقلی پور

نامزد: محسن رضایی
سال: ۱۳۸۴

زنده یاد ملاقلی پور با آثار برانگیزاننده و به یادماندنی اش در حوزه دفاع مقدس هیچ وقت از ذهن مخاطبان سینمای ایران فراموش نشده است. با تمام اینها علاقه مندان سینما می دانند او همواره در فیلم هایش طعم انتقاد را هم چاشنی قصه های دفاع مقدس اش می کرد تا منظر منحصربه فرد و متفاوت از سایر کارگردان های معترض را به نمایش بگذارد که اغلب در انتقاد و اعتراض زاویه دیدی چپ و مبنایی متفاوت از انقلاب اسلامی داشتند. شاید همین همبستگی روحی ملاقلی پور با دفاع مقدس بود که او را به فرمانده کل سپاه در هشت سال جنگ تحمیلی نزدیک کرد تا در دوره انتخابات نهم، فیلم تبلیغاتی اش را بسازد. محسن رضایی موفق به جلب آرای حداکثری مردم برای راهیابی به پاستور نشد اما ملاقلی پور روایتش را از اتصال معنایی دلدادگی به دفاع مقدس با مشارکت در انتخابات برای تعیین سرنوشت کشور به نمایش گذاشت تا برای علاقه مندانش لزوم کنشگری در حوزه سیاسی و مشارکت در انتخابات را به واسطه عرق به دلیرانی که برای این خاک جان دادند، به یادگار گذاشته باشد.

کارگردان: جواد شمقدری

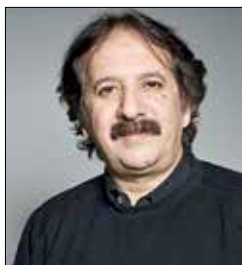
نامزد: محمود احمدی نژاد
سال: ۱۳۸۴

هرچند بعدها بسیاری ادعا کردند محمود احمدی نژاد چهره ناشناخته انتخابات دوره نهم بود که سر بلند از آن بیرون آمد و مورد اعتماد مردم قرار گرفت اما او دست کم آن قدر شناخته شده بود که جواد شمقدری با کارنامه ای قابل اعتنا، ساخت فیلم تبلیغاتی اش را به عهده بگیرد و شاید موفق ترین اثرش هم در حوزه فیلمسازی از حیث اقبال مردمی همین فیلم بود. شمقدری درست مثل یک ژورنالیست ماهر، ظرفیت ها و نقاط قوت سوزش را به درستی درک کرد و به خوبی به نمایش گذاشت. تصویری که او از پژوی ۵۴ قدیمی احمدی نژاد در مقابل خانه معمولی اش در یکی از محله های متوسط به پایین تهران به نمایش گذاشت، احتمالا موثرترین قابی است که تاکنون تحسین مخاطب عام را در پی داشته و آنان را به کنشی متفاوت و اثرگذار در تاریخ کشور برانگیخته است. مستند تبلیغاتی سال ۸۴ احمدی نژاد را می توان از حیث شیوه ارتباط مردم با نامزدها، مستندی قابل اعتنا دانست.

کارگردان: مجید مجیدی

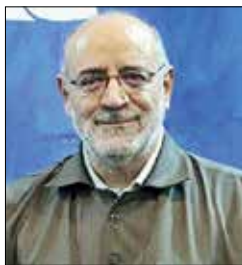
نامزد: علی شمخانی / میرحسین موسوی
سال: ۱۳۸۸ / ۱۳۸۰

مجید مجیدی، ویژگی های متفاوتی را همزمان در خود جمع کرده است که سخت می شود آنها را با هم هضم کرد اما همیشه می شود از دیدن همزمان شان با هم خوشحال شد. او هم کارگردان فیلم های خاطره انگیزی است که از زبان کودکان و نوجوانان برای انسان ها روایت می شود و زبانی فرامرزی دارد و هم ادبیات منتقدانه اش که خاستگاهی اجتماعی و فرهنگی دارد، همان قدر که بر محتوای فیلم هایش سایه انداخته بر کنش سیاسی هم اثرگذار بوده است. همین ویژگی های متفاوتی که او در کنار هم جمع شان کرده باعث شده تا هم فیلم تبلیغاتی علی شمخانی را بسازد و هم فیلم تبلیغاتی میرحسین موسوی را، بدون آن که در زاویه دیدش به اصل نظام و ارزش های مبنایی آن تغییری ایجاد شده باشد. با وجود حواشی انتخابات ۸۸ و حتی حاشیه هایی که در فیلم تبلیغاتی موسوی مبنی بر استفاده از یک بازیگر زن به وجود آمد، مجیدی کنش نرم سیاسی خود را ادامه می دهد و در عین حال فیلم های انسانی و کودکانه اش را با لحن منتقدانه می سازد.

کارگردان: جمال شورجه

نامزد: شهاب الدین صدر
سال: ۱۳۸۰

شاید از کارگردانی که در آثارش جز به موضوعاتی در حوزه انقلاب و دفاع مقدس و محور مقاومت نپرداخته است، کمتر انتظار می رفت گزینه های سیاسی خود را به طور مستقیم روی میز بگذارد و بر آنها تصریح کند تا جنبه های عام تر مسائل مدنظر خود را به تفاوت های طبیعی سلاقی سیاسی نیالاید. با این همه، جمال شورجه در انتخابی هماهنگ با زمینه فکری و سیاسی خود، به سمت نامزد نسبتا گمنامی رفت. هر چند شاید از پس معرفی او به رای دهندگان و جلب نظر ایشان هم برنیامد. شهاب الدین صدر پزشک و سیاستمدار ایرانی در دوره ای به صحنه آمده بود که نامزدهای نامداری در صحنه بودند و البته باتوجه به قالب رای آوری دودوره ای روسای جمهوری در ایران، برای همه آنها هم شانس زیادی در مقابل خاتمی وجود نداشت. صدر بار دیگر در دوره نهم وارد گود انتخابات شد، اما صلاحیت او از سوی شورای نگهبان مورد تایید قرار نگرفت.

کارگردان: محمد علی فارسی

نامزد: محسن رضایی / سید ابراهیم رئیسی
سال: ۱۳۹۶ / ۱۳۸۸

به نظر می رسد ساختن فیلم تبلیغاتی برای نامزدهای ریاست جمهوری اتفاقا بیشتر با ذات سینمای مستند سازگار باشد و طبعاً مستند سازها باید غالب سازندگان این مجموعه ها را تشکیل دهند. با این همه، اما این اتفاقا به شکلی معکوس در همه ادوار انتخابات ها بوده هرچند در دوره های اخیر، استفاده از کارگردان های فیلم های مستند، مرسوم تر شده است. به هر حال محمد علی فارسی از اولین هایی بود که وارد این گود شد و به عنوان مستند سازی شناخته شده، سرمایه تجربی و اعتباری خود را در اختیار نامزدها قرار داد. او سال ۸۸ کنار محسن رضایی قرار گرفت و دو دوره بعد، سید ابراهیم رئیسی را به عنوان گزینه مقبول خود به رای دهندگان معرفی کرد؛ هرچند در هر دو مورد، کاندیدای مدنظر فارسی از ورود به ریاست جمهوری بازماند.